

geholdelsesinstrumentet vil få stor betydning for en effektiv bekæmpelse af ulovlig olieudtømning, fordi mulighederne for, at myndighederne kan få sikkerhed for et fremtidigt bødekraft mv. forbedres. Det bør således ikke - i modsætning til retsplejelovens regler om beslaglæggelse - være et krav, at det, som tilbageholdes, ejes af den, som er strafferetligt ansvarlig for olieudtømningen.

Endvidere har arbejdsgruppen indstillet, at der for overtrædelse af reglerne om journalføring i lov om sikkerhed til søs indføres en adgang til administrativ tilbageholdelse. Konfiskation bliver ikke aktuel ved overtrædelser af journalbestemmelserne, og arbejdsgruppen har derfor alene anbefalet en tilbageholdelsesadgang til sikkerhed for det offentlige krav på sagsomkostninger og bøder.

Arbejdsgruppen har endelig peget på, at i det omfang gældende ret ikke sikrer, at bevis i sager om udtømning af olie kan sikres tilstrækkeligt effektivt - uanset om skibet befinder sig i havn, på søterritoriet eller i den eksklusive økonomiske zone - skal en sådan hjemmel tilvejebringes i havmiljøloven.

2.3.3 Lovforslaget

Lovforslaget skaber i havmiljøloven hjemmel til, at politiet, forsvarsministeren eller den, han bemyndiger dertil, ved ulovlige olieudtømninger kan tilbageholde skibe, også før dom er afsagt eller bødeforelæg vedtaget, hvis det er nødvendigt for at sikre det offentlige krav på bøde, sagsomkostninger eller konfiskation. Denne tilbageholdelsesadgang vil i almindelighed kun blive anvendt af forsvarsministeren over for skibe til søs. Forsvarsministeren vil herudover helt undtagelsesvist kunne foretage en tilbageholdelse af skibe i havn. Der henvises herom til bemærkningerne til § 1, nr. 7 (vedrørende havmiljølovens § 63 b, stk. 1).

Der skabes også i lov om sikkerhed til søs hjemmel til, at der ved manglende eller mangelfuld førelse af olie-, last- og affaldsjournaler kan ske tilbageholdelse af skibe, indtil der stilles sikkerhed for bøder og sagsomkostninger. Selve kontrollen med journalerne finder sted, mens skibene er i havn som led i den kontrol, som Søfartsstyrelsen i øvrigt foretager om bord på skibene. Tilbageholdelsesadgangen efter lov om sikkerhed til søs sigter derfor særligt på at blive anvendt overfor skibe i havn. Der henvises i øvrigt til bemærkningerne til § 2, nr. 3 (vedrørende § 31 b, stk. 1, i lov om sikkerhed til søs).

I de efterfølgende overvejelser efter afgivelse af arbejdsgruppens rapport er Justits-, Forsvars-, samt Miljø- og Energiministeriet nået frem til, at der vil være behov for en hjemmel i havmiljøloven, som sikrer, at

forsvarsministeren har hjemmel til at foretage ransagning af skibe for at udtage olieprøver med henblik på strafferetlig forfølgning. Der henvises herom til bemærkningerne til § 1, nr. 5 (vedrørende havmiljølovens § 63, stk. 1): Overvejelserne har ligeledes resulteret i, at der foreslås en bestemmelse, der giver forsvarsministeren hjemmel til at tilbageholde dokumenter, papirer og andre beviser af lignende karakter. Der henvises herom til bemærkningerne til § 1, nr. 7 (vedrørende havmiljølovens § 63 b, stk. 3).

2.4 Arbejdets organisering

Den egentlige beslutning om at tilbageholde et skib, udtage olieprøver (ransagning) og afslutte en sag med en administrativ bøde i tilfælde af ulovlig udtømning af olie skal træffes af en central statslig enhed, som placeres i Forsvarsministeriet. Baggrunden herfor er, at ansvaret for håndhævelsen af reglerne om udtømning af olie overføres fra Miljø- og Energiministeriet (Miljøstyrelsen) til Forsvarsministeriet, som følge af Aftale om forsvarets ordning 2000 - 2004. For at kunne tage stilling til sager, herunder tilbageholde skibe, uanset hvad tid på døgnet en olieforurening konstateres, foreslås den centrale, statslige enhed som noget nyt døgnbemandet.

Enheden skal være bemandet med juridisk ekspertise, da behandlingen af sagerne kræver, at den person, som skal tage stilling til, om der overhovedet er grundlag for et bødekraft, og om en tilbageholdelse følgelig er nødvendig, har kendskab til bevisskravene og til sanktionsniveauet i disse sager.

En centralisering af sagsbehandlingen, der indebærer, at hele sagen behandles af en og samme centrale enhed, vil betyde, at der skabes mulighed for at opbygge en erfaring og ekspertise i behandlingen af disse sager. Den centrale enhed vil således være involveret, fra forureningen konstateres og til et håndhævelsesforløb i den forbindelse påbegyndes, til sagen eventuelt afsluttes med et bødeforelæg. Enheden kommer dermed til at besidde en viden om samtlige de faktorer, der har betydning, når der skal tages stilling til, om en sag skal opgives eller afsluttes med et bødeforelæg.

Også på journalområdet efter lov om sikkerhed til søs er det forudsat, at tilbageholdelsesadgang og bødeforelæg administreres af personer med juridisk ekspertise og kendskab til bevisskrav m.v. Disse beføjelser, der i lovforslaget foreslås henlagt til Søfartsstyrelsen, kan efter lovens § 17, stk. 5, henlægges til andre offentlige myndigheder efter forhandling med vedkommende minister.